

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry:n toimet Hollolan kunnassa ja Hollolan alueeseen liittyen vuonna 2024

Porvoonjoen neuvottelukunnan koordinointi

Porvoonjoen valuma-alueen toimijoista koottu neuvottelukunta muodostettiin vuonna 2018 edistämään ja seuraamaan Porvoonjoen tilaa sekä valmistelevaan toimenpiteitä joen ja sen virkistyskäytön kehittämiseksi. Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry koordinoi neuvottelukunnan toimintaa eri hankkeiden rahoituksen puitteissa ja toimii sihteeritahona. Puheenjohtajana toimii Lahden kaupungin vesiensuojelupäällikkö Ismo Malin ja varapuheenjohtajana Porvoon veden toimitusjohtaja Elina Antila. Vuoden 2024 aikana kokoonnuttiin 28.11., jolloin päivitettiin ja raportoitiin tilanne Porvoonjoen toimenpideohjelman 2019-2027 etenemisen ja Porvoonjoen ekologisen tilan osalta sekä tutustuttiin meneillään ja valmisteilla oleviin hankkeisiin. Vuoden 2024 lopulla valmisteltiin neuvottelukunnan kokousta helmikuulle 2025, jossa käsiteltiin Porvoonjoen valuma-alueen pohjavesialueiden tilaa ja pohjavesien suojelusuunnitelmia.

Kirjoitetut lausunnot

- Lausunto Hollolan Nostavan alueelle kaavoitetulle logistiikka-alueelle Hollolan kunnan hakemasta maa- ja kiviaineksen ottoluvasta sekä kallioaineksen murskauksesta ja Destia Oy:n hakemasta luvasta kiviaineksen louhintaan ja murskaukseen. Lausunnossa tarkasteltiin Hollolan kunnan pyynnöstä erityisesti hankkeiden mahdollisia vaikutuksia Vähäjoen vesistöön ja siellä esiintyvään alkuperäiseen taimenkantaan.
- Lausunto: Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueella 2028-2033

Porvoonjoen vedenlaadun velvoitetarkkailu ja Porvoonjoen kalataloudellinen velvoitetarkkailu

Porvoonjoen vedenlaadun velvoitetarkkailun ja kalataloudellisen velvoitetarkkailun avulla selvitetään yhdyskuntajätevesien mahdollisia vaikutuksia Porvoonjoen ja Palojoen vedenlaatuun, eliöstön tilaan ja siinä tapahtuviin muutoksiin. Alkuvuodesta 2024 raportoitiin vuoden 2023 tarkkailun tuloksista ja vuoden 2024 tutkimusraportti valmistui äskettäin. Vedenlaadun seurannan kuukausiraportit on toimitettu Hollolan kunnalle ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymälle/Ympäristöterveyskeskukselle. Porvoonjoen tilasta ja sen kehityksestä tiedotettiin elokuussa alaosan simpukkakuolemista tiedottamisen yhteydessä. Kalataloudellisen velvoitetarkkailun tutkimuksen eri osioiden raportointi keskittyi vuodelle 2024, raportti valmistui maaliskuussa 2025 tarkkailujaksolta 2022-2024. Tarkkailuissa on seurantapisteitä myös Hollolan

alueelta jätevesikuormituksesta vapaina vertailualueina. Tarkkailuvelvollisia ovat Lahti Aqua Oy ja Orimattilan Vesi Oy.

Vesistökunnostusverkostotoiminta

Vesiensuojeluyhdistyksellä on edustus Kanta- ja Päijät-Hämeen vesienhoidon yhteistyöryhmässä ja sen suunnitteluryhmässä. Hämeen vesistökunnostusverkoston suunnitteluryhmän työhön osallistuttiin aktiivisesti. Yhdessä Hämeen ELY-keskuksen ja Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen kanssa valmisteltiin verkostoretkipäivä Hämeen alueen toimijoille 4.9.2024. Retkellä vesiensuojelukohteina tarkasteltiin Sipoossa Ritobäckenin kaksitasouomia ja kalataloudellisia kunnostuksia, esiteltiin Brobölen vaellusesteen purkamishanketta ja tutustuttiin Porvoossa Renstrandsträsketin valuma-alueen kunnostustoimenpiteisiin. Vesistökunnostusverkoston aamukahveilla 22.3. esiteltiin yhdistyksen ympäristökasvatustoimintaa osana vesiensuojelua, jossa mm. Hollolan Herralan koulu on ollut aktiivisesti mukana.

Vähäjoen kalastoseuranta

Hollolan Vähäjoen vesistössä suoritettiin kalastoselvitykset ja alkuperäisen taimenkannan tilan seurantatutkimukset Hollolan kunnan tilaamana. Seurantatutkimukset liittyvät Vähäjoen vesistön valuma-alueen kaavahankkeisiin ja kiviaineksen louhintaa ja murskausta käsittäviin ympäristölupiin. Seurantatutkimukset toteutettiin tilattua laajempaan (ks. Vesistötalkkarihanke).

Vesistötalkkarihanke

Hankkeessa laadittiin vuoden 2024 aikana kalataloudelliset seurantaohjelmat neljälle toimialueen kalatalousalueelle ja seurantaan alettiin toteuttaa syksyllä 2024. Hollolan kunnan alueella on kohteita Vähäjoen vesistössä, joilla myös täydennettiin Hollolan kunnan tilaamia kalastoseurantoja vertailualueiden osalta. Sähkökoekalastusten yhteydessä alettiin valmistella ja toteuttaa vesistön latva-alueilla esiintyvän haitallisen vieraslajin puronien poistoja. Vähäjoen yläosille Hollolan alueelle alettiin valmistella ja suunnitella ennallistamis- ja kunnostustoimenpiteitä HELMI-ohjelman kautta toteutettavaksi vuodelle 2025. Alueella tehtiin HELMI-kunnostuksia ja Nostavan kaava-alueen selvityksiä varten myös uoma- ja valuma-alueinventointeja lähtötietojen, -aineistojen ja suunnitelmien pohjaksi sekä seurantojen toteuttamiseksi. Vesiensuojeluyhdistys on myös asiantuntijatahona Luhdanjoen HELMI-keskittymän työryhmässä. Hollolassa tehtiin Vesistötalkkarihankkeen puitteissa kartoituksia kalastusmahdollisuuksien ja kalastuspaikkojen lisäämiseksi alueen vesistöillä. Kartoituksia tehtiin Tiilijärvellä ja Työtjärvellä. Työtjärvellä on vain kapea yleinen uimaranta, eikä vapaita kalastusrantoja ei juuri ollut. Tiilijärvellä kalastus onnistuu, mutta hyvää kohdetta, mihin kalastajia voisi erityisesti ohjata, ei löytynyt. Hahmajärven uimarannan ympäristössä on järjestetty onkitapahtumia Herralan koulun oppilaille ja siellä kalastus onnistuu. Hahmajärvellä käytiin suorittamassa happimittaukset helmikuun lopussa järven happitilanteen ja sisäisen kuormituksen kartoittamiseksi. Happitilanne oli tuolloin vielä verrattain hyvä, pohjan läheisyydessäkin yli 6 mg/l. Vesiensuojeluyhdistys on ollut myös mukana asiantuntijaryhmässä valmistelemassa Vesijärvisäätiön vetämää Hahmajärven padon luonnonmukaistamisen toteutushanketta.

Vesiensuojeluyhdistys on hankepartnerina mukana valmistelemassa ELY-keskusten koordinoimaa valtakunnallista ACWA LIFE -hanketta, johon Porvoonjoki saatiin valittua yhdeksi viidestä

valtakunnallisesta demoalueesta. Hankkeessa tullaan toteutuessaan toteuttamaan laaja-alaisesti Porvoonjoen tilaa parantavia toimenpiteitä lähes kaikilla vesiensuojelun osa-alueilla monien eri toimijoiden panoksella. Hankkeen kokonaisbudjetti on noin 28 miljoonaa euroa, josta EU:n tuki on 60 %. Hanke jäi varasijalle kevään 2024 haussa, mutta hanketta valmisteltiin ja paranneltiin uuteen hakuun alkuvuodelle 2025. Hankkeelle odotetaan rahoituspäätöstä kesään 2025 mennessä. Toteutuessaan hanke alkaa vuoden 2026 alusta ja kestää 8 vuotta. Uuteen hankesuunnitelmaan valmisteltiin ja kartoitettiin toimenpidealueita koko Porvoonjoen vesistöstä ja valuma-alueelta. Hollolan alueella tullaan hankkeen toteutuessa tekemään sekä valuma-alueelle suunnattuja vesien- ja kuormituksenhallinnan toimenpiteitä, virtavesikunnostuksia, hulevesitoimia että elinympäristöjen ennallistamisia ja pilotoimaan uudenlaista valuma-aluetaikkari mallia. Vuoden 2024 aikana valmisteltiin yhdistyksen osallistumista Itämerihaasteeseen.

Porvoossa 4.4.2025

Juha Niemi

Toiminnanjohtaja, limnologi FM

0505710335, juha.niemi@vesi-ilma.fi

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry.

Runeberginkatu 17, 06100 Porvoo

www.vesi-ilma.fi